

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : **D4/1/LK - 01/1** (Muafiyet)
Karar Sayısı : **01-36/349-96**
Karar Tarihi : 24.7.2001

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, A.Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER Mustafa PARLAK, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ

B- RAPORTÖRLER : Lerzan KAYIHAN, M. Haluk ARI

C- BİLDİRİMDE BULUNAN: Sanko Otomotiv Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.

D- TARAFLAR: - Sanko Otomotiv Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.
Sani Konukoğlu Bulvarı Üzeri Gaziantep
- Daewoo- Motor Poland
7-9 Melgievska St 20-952, Lublin-POLONYA

E- DOSYA KONUSU: Sanko Otomotiv Pazarlama San. ve Tic. A.Ş. (Sanko Otomotiv) ile Daewoo Motor Poland (DMP) arasında akdedilen Daewoo Lublin 3 markalı hafif ticari araçların distribütörlük ve satış sonrası servis sözleşmelerine muafiyet tanınması talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 2.11.2000 tarih, 4538 sayı ile giren başvuru üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4 ve 5. maddeleri uyarınca düzenlenen 14.6.2001 tarih ve D4/1/LK-01/1 sayılı Muafiyet Ön İnceleme Raporu, 13.7.2001 tarih, REK.0.08.00.00/49 sayılı Başkanlık önergesi ile 01-36 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Sanko Otomotiv'in, DMP ile imzaladığı ve bildirim formunda 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtlar Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olduğu ifade edilen Distribütörlük ve Satış Sonrası Servis Sözleşmesi hükümlerinin bir kısmının bu haliyle; 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinde yer alan yasaklayıcı hükmün uygulamasından -otomotiv sektörüne ilişkin olarak- grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirleyen söz konusu Tebliğ'de öngörülen bazı şartları sağlamadığı, Kanun'un 5. maddesine göre de bireysel muafiyet tanınmasının mümkün olmadığı;

Ancak taraf teşebbüslerin zaten bu konudaki tereddütleri yüzünden, 1997/6 sayılı Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğ'in 6. maddesinin son fıkrasının ilk cümlesinde açıklanan anlamda sözleşmelerinin 1998/3 sayılı grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadıkları hususunun açıklığa kavuşturulması için söz konusu başvuruyu yaptıkları göz önüne alındığında,

- “Satış Sonrası Servis Anlaşması”nın 4.7. maddesinin “Distribütör motorlu araçların bunun dışındaki tüm servis işlemlerinde de sadece orijinal parça ve aksesuarları kullanmayı kabul eder” şeklindeki hükmünün; satıcının, anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğinin doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırmayacak şekilde,

- “Parçalar ve aksesuarlar, DMP tarafından aşağıda adı verilen distribütöre doğrudan satılacaktır veya DMP tarafından tayin edilen diğer tedarikçiler tarafından (distribütöre) temin edilecektir” şeklindeki 5.1. maddesinin de; satıcının, dağıtım sistemi içerisinde yer alan diğer satıcılardan, anlaşma konusu malları satın alabileceği ya da onlara anlaşma konusu malları satabileceğinin açıkça belirtileceği şekilde, Rekabet Kurulu'nca tespit edilecek belirli bir süre içerisinde 1998/3 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümlerine uygun hale getirilmesi koşuluyla grup muafiyeti kapsamında yer alabileceği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: Sözleşmeye taraf teşebbüslerin faaliyetleri göz önünde bulundurularak, hafif ticari araçların dağıtımı ve satışı ile bu araçların satış sonrası servis hizmetleri ilgili ürün pazarları olarak tespit edilmiştir.

Coğrafi Pazar: Bildirim konusu açısından coğrafi pazar, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

2. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

2.1. Yapılan Tespitler

2.11.2000 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal etmiş olan bildirim, Sanko Otomotiv ile DMP arasında imzalanmış olan 4.10.2000 tarihli “Distribütörlük Sözleşmesi ve Satış Sonrası Servis Sözleşmesi”ne ilişkin olup, yasal süresi içerisinde yapılmıştır.

Süresi 5 yıl olan bu sözleşmelerin, “Daewoo Lublin 3” markalı ticari araçlar ile bunların yedek parçalarının Türkiye'deki münhasır distribütörlük hakkının DMP tarafından Sanko Otomotiv'e tanınmasını konu aldığı ve Sanko Otomotiv'e söz konusu ticari araçlar için gerekli olan servisi sağlama, yetkili servis ağı işletme ve yedek parça temini yetki ve yükümlülüğünü de vermekte olduğu tespit edilmiştir. Anılan hafif ticari araçlar, toplam yüklü ağırlığı 3500 kg olan yüksek tavanlı van tipi araç ile toplam yüklü ağırlığı 3500 kg olan çıplak şasi tipi araçlardan oluşmaktadır.

Taraflar arasındaki anlaşma aynı tarihte imzalanmış olan iki sözleşmeden oluşmaktadır. Bu anlaşmalardan distribütörlük sözleşmesi ile DMP, Sanko Otomotiv'e Türkiye'de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde anlaşma konusu malları münhasır distribütör olarak dağıtım yetkisi ve ayrıca sözleşme konusu araçlarla ilgili bakım ve onarım hizmetlerini -DMP'nin belirleyeceği, tüketici ve/veya son kullanıcı lehine olan kalite standartlarıyla- müşterilere ulaştırma yetki ve yükümlülüğü vermektedir. Satış sonrası servis sözleşmesinde ise Sanko Otomotiv'in uyması gereken servis standartları, personel eğitimi ve benzeri konular düzenlenmekte, ayrıca DMP araç parçaları ile ilgili olarak satış, ödeme, sipariş yöntemi gibi

hususlara yer verilmektedir. Böylece, taraflar arasında aynı tarihte akdedilmiş ve aynı süre boyunca (ilk aşamada 5 yıl) yürürlükte kalacak olan bu iki sözleşme aslında bir tek anlaşma oluşturmaktadır. Nitekim, bildirim formunda Distribütörlük Sözleşmesi'nin ilgili maddelerinde (5.5, 3.3/a ve 2.1/b maddeleri), Sanko'ya yüklenen son kullanıcı ve/veya tüketiciye satış sonrası hizmet verilmesine ilişkin standart ve detayların Satış Sonrası Servis Sözleşmesi'nde düzenlenmiş olması nedeniyle şekil olarak iki ayrı sözleşmenin mevcut olmasına rağmen, bu iki sözleşmenin maddi anlamda bir bütün teşkil eden tek bir anlaşma (Distribütörlük ve Satış Sonrası Servis Anlaşması) olduğu ifade edilmiştir.

2.2. Değerlendirme

Bildirim formundan, Sanko Otomotiv'in, Daweoo Lublin 3 markalı hafif ticari araçlar ve yedek parçalarının Türkiye pazarında pazarlama, satış ve servisinin yapılmasına ilişkin olarak DMP ile yaptığı distribütörlük ve satış sonrası servis anlaşmalarının 1998/3 sayılı Tebliğ dikkate alınarak hazırlandığı anlaşılmaktadır. Formda ayrıca, söz konusu başvurunun 1997/6 sayılı Tebliğ'in 6. maddesinin son fıkrasının ilk cümlesinde açıklanan anlamda bir başvuru olduğunu belirtilmektedir. Anılan hüküm; "Grup muafiyeti tebliğlerindeki koşullara uygun olup olmadığı konusunda tereddütleri olan teşebbüsler bu nitelikteki anlaşma, uyumlu eylem ve kararları Kurul'a bildirebilirler" şeklindedir.

Yapılan değerlendirme sonucunda, bildirime konu distribütörlük anlaşmasının "münhasırlık" içeren 2.1. ve satış sonrası servis anlaşmasının yedek parça ile ilgili yükümlülükler getiren 5.1. maddeleri sebebiyle, menfi tespit almasının mümkün olmadığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte söz konusu anlaşmaların bireysel muafiyet ya da grup muafiyeti bakımından değerlendirilmesi mümkündür.

Bu çerçevede, Sanko Otomotiv ile DMP arasında imzalanan "Distribütörlük" ve "Satış Sonrası Servis" anlaşmaları eş zamanlı uygulanmaları ve birbirlerini tamamlamaları dikkate alınarak 1998/3 sayılı Tebliğ kapsamında tek bir anlaşma olarak değerlendirilebilir.

Bildirim formunda yer alan bilgilerden Sanko Otomotiv'in "hafif ticari araçlar" pazarına ilk kez girdiği ve ayrıca ilgili pazarda halihazırda F... Otomotiv, K... Otomotiv, D... Otomotiv, R... ve O... Türkiye'nin faaliyette bulunduğu anlaşılmaktadır.

Başvuruya konu anlaşmalar üzerinde yapılan incelemede, "Satış Sonrası Servis Anlaşması"nın orijinal parça ve aksesuarları düzenleyen 4.7. maddesinin aşağıdaki gibi olduğu belirlenmiştir:

"Motorlu araçların kalite kontrol ve güvenlik şartlarının korunması amacıyla Distribütör, motorlu araçların garantili tamir, geri çağırma kampanyası ve özel poliçe ayarlamalarında sadece orijinal parça ve aksesuarları kullanmayı kabul eder. Distribütör motorlu araçların bunun dışındaki tüm servis işlemlerinde de sadece orijinal parça ve aksesuarları kullanmayı kabul eder. Distribütör, bu tür parça ve aksesuarlar DMP stoklarında bulunduğu ve DMP ve Distribütör arasında anlaşıldığı sürece orijinal parça ve aksesuarları kullanacaktır".

1998/3 sayılı Tebliğ'in "Grup muafiyeti kapsamına giren yükümlülükler" başlıklı 4. maddesinin b/5 bendi "satıcıya, anlaşma konusu mallarla aynı kalitede

olmayan başka yedek parçaları satmama, tamir ve bakımda kullanmama yükümlüğü” getirilebileceğini düzenlemiştir. Grup muafiyeti kapsamına giren diğer yükümlülükleri düzenleyen anılan Tebliğ’in 5. maddesinin (g) bendi ise “satıcının anlaşma konusu mallara verilen garantili servislerde, ücretsiz servislerde ve geri çağırmada sadece anlaşma kapsamına giren yedek parçaları kullanma yükümlülüğünü” üstlenmesi halinde grup muafiyetinin devam edeceğini belirtmektedir. Öte yandan, Tebliğ’in 7. maddesinin (h) bendinde de belirtildiği gibi “sağlayıcının, satıcının...anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğini doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırması” halinde grup muafiyeti uygulanmaz. Bu üç hüküm birlikte incelendiğinde, sağlayıcının satıcı üzerine, garanti süresi boyunca orijinal yedek parça kullanma yükümlüğü getirebileceği, ancak garanti süresinin sona ermesinin ardından satıcının orijinal yedek parçalarla eş kalitede olmak koşuluyla yedek parçaları dilediği bir üçüncü şahıstan elde edebileceği görülmektedir. Bu açıklamalardan hareketle Sanko Otomotiv’in DMP ile yaptığı “Satış Sonrası Servis Sözleşmesi”nin yukarıda bahsedilen 4.7. maddesinde yer alan “...Distribütör motorlu araçların bunun dışındaki tüm servis işlemlerinde de sadece orijinal parça ve aksesuarları kullanmayı kabul eder” hükmünün bu şekliyle 1998/3 sayılı Tebliğ’in söz konusu maddeleri ile çelişki içerisinde olduğu anlaşılmıştır. Ancak, ilgili maddenin Tebliğ’e uygun hale getirilmesi durumunda anılan sözleşme 1998/3 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilebilecektir.

“Satış Sonrası Servis Anlaşması”nın 1998/3 sayılı Tebliğ ile bağdaşmadığı düşünülen bir diğer hükmü ise 5. maddesinin ilk bendidir. Bu bende göre; “Parçalar ve aksesuarlar, DMP tarafından aşağıda adı verilen distribütöre doğrudan satılacaktır veya DMP tarafından tayin edilen diğer tedarikçiler tarafından (distribütöre) temin edilecektir”.

Bilindiği üzere, motorlu taşıtlara ilişkin 1998/3 sayılı Tebliğ satıcıların ağ içerisinde serbestçe alış ve satış yapabildiği bir dağıtım sistemini düzenlemektedir. Söz konusu Tebliğ’in “Tanımlar” başlıklı 3. maddesinde “dağıtım sistemindeki teşebbüsler”, anlaşmanın tarafı olan teşebbüslerin yanısıra üreticiler ve üretici tarafından yetkilendirilmiş ya da üreticinin izniyle, anlaşma konusu malların dağıtımını ve servisini yapmakla yetkilendirilmiş teşebbüsler olarak tanımlanmıştır. Anılan Tebliğ’in 4. maddesinin b/9 bendinde ise, rekabeti kısıtlayıcı olmakla birlikte Tebliğ kapsamında grup muafiyetine giren yükümlülükler arasında “satıcının, dağıtım sistemi içinde yer almayan başka bir satıcıya anlaşma konusu malları satmama” da yer almıştır. Diğer bir anlatımla; satıcı, dağıtım sistemi içerisinde yer alan diğer satıcılardan, anlaşma konusu malları satın alabilir ya da onlara anlaşma konusu malları satabilir. Dolayısıyla “Satış Sonrası Servis Anlaşması”nın ilgili maddesi bu haliyle 1998/3 sayılı Tebliğ’e aykırı olarak dağıtım sistemi içerisinde yer alan satıcılar arasında ayırmacılığa sebep olacak şekilde yorumlanabilecektir. Bu yüzden anılan maddenin DMP’nin dağıtım sistemi içerisinde yer alan tüm satıcılarını kapsayacak şekilde daha belirgin olarak düzenlenmesi yerinde olacaktır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ışığında;

1- Sanko Otomotiv Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.'nin, Daewoo-Motor Poland ile imzaladığı, 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesini ihlal eden hükümler taşıyan Distribütörlük ve Satış Sonrası Servis Sözleşmesi hükümlerinin bir kısmının, bildirim formunda belirtilenin aksine, bu haliyle anılan Kanun maddesinde yer alan yasaklayıcı hükmün uygulamasından -otomotiv sektörüne ilişkin olarak - grup olarak muaf tutulmanın koşullarını belirleyen 1998/3 sayılı Motorlu Taşıtların Dağıtım ve Servis Anlaşmalarına İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nde öngörülen bazı şartları sağlamadığına, dolayısıyla anılan Tebliğ çerçevesinde Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulamayacağına ve ayrıca Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınmayacağına;

2- a) Ancak taraf teşebbüslerin zaten bu konudaki tereddütleri yüzünden, 1997/6 sayılı Rekabet Kurumu Teşkilatının Oluşturulmasından Sonra Teşebbüslerin ve Teşebbüs Birliklerinin 4054 sayılı Kanun'dan Doğan Hak ve Yükümlülüklerine İlişkin Tebliğ'in 6. maddesinin son fıkrasının ilk cümlesinde açıklanan anlamda, sözleşmelerinin 1998/3 sayılı grup muafiyetinden yararlanıp yararlanmadıkları hususunun açıklığa kavuşturulması için Rekabet Kurulu'na başvuru yaptıkları göz önüne alındığında, "Satış Sonrası Servis Anlaşmaları"nda yer alan:

- 4.7. maddenin "Distribütör motorlu araçların bunun dışındaki tüm servis işlemlerinde de sadece orijinal parça ve aksesuarları kullanmayı kabul eder" şeklindeki hükmünün, 1998/3 sayılı Tebliğ'in 7/h maddesine uygun olarak; satıcının, anlaşma konusu mallarla rekabet edebilecek ve onların kalitesine denk olan yedek parçaları dilediği bir üçüncü teşebbüsten elde etme serbestliğini doğrudan veya dolaylı olarak sınırlandırmayacak;

- "Parçalar ve aksesuarlar, DMP tarafından aşağıda adı verilen distribütöre doğrudan satılacaktır veya DMP tarafından tayin edilen diğer tedarikçiler tarafından (distribütöre) temin edilecektir" şeklindeki 5.1. maddenin de; 1998/3 sayılı Tebliğ'in 4/b-9 maddesine uygun olarak; satıcının, dağıtım sistemi içerisinde yer alan diğer satıcılardan, anlaşma konusu malları satın alabileceğinin ya da onlara anlaşma konusu malları satabileceğinin anlaşılması sonucunu doğuracak,

şekilde değiştirilerek 1998/3 sayılı Tebliğ'in ilgili hükümlerine uygun hale getirilmesi kaydıyla sözleşmenin ilgili Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanabileceğine;

b) i) Bu koşulların yerine getirilmesi için kararın tebliğinden itibaren ilgili taraflara 60 gün süre verilmesine ve öngörülen düzeltmeler yapıldığına dair belgelerin bu süre içerisinde Kurumumuza sunulmasına,

ii) Aksi takdirde, 4054 sayılı Kanun'un 56. maddesi uyarınca sözleşmenin geçersiz olacağına, Kurulumuzca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağına ve aynı Kanun'un 16 ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağına ilişkin ilgili taraflara bildirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.